

Uppe på berget finns

TEXT & BILD: JOHAN RAHM &
LINA VON SETH

PAUSE

Man undrar verkligen. Så här på flera kilometers avstånd till närmaste vatten. Varför har de ett hopptorn för trampoliner högst uppe på det där berget? Som syns över stora delar av Kabul.

Vad ska det vara bra för? Är det kanske ett konstnärligt uttryck för längtan efter vatten?

Som när man sluter ögonen och sätter på en torktumlare i Norrlands inland. Bara för att den dånar som det stormande havet, långt bortom fjärran.

Eller väntar man sig att Kabul ska dränkas, i dessa tider av klimatförändringar?

Så att man äntligen kan få börja hoppa? Från det där hopptornet uppe på berget.

PLAY

Nu gör vi det igen, besöker Bibi Mahro, som berget heter. Men först till diplomatstadsdelen Wazir Akbar Khan, även kallad Kabuls Beverly Hills. Där äter vi lunch på Anaar Rest-

o-Bar. Anaar som på dari betyder granatäpple och kvinnobröst. Sedan drar vi vidare genom parken med de tusen väderbitna solrosorna. De är tilltufsade i sina gula kalufser. Men de håller ut i novemberkylan. De tvingas till uthållighet och tålmod, som så många andra afghaner, i väntan på en ny vår. De vänder sig mot söder. "Blomma-be-till-sol" kallas solros på dari.

Vi vänder oss mot norr och hopptornet uppe på berget, och stånkar oss uppför branten genom duggregn och chokladmousselera. Och njuter av att våga promenera i det fria. Gå på tur, aldrig sur. Det var här en norsk joggare blev kidnappad förra året. De stoppade ned honom i bagageutrymmet på en bil, och körde iväg, men stängde inte luckan ordentligt. Vips hade bytet hoppat ur och snabbt joggat hem. Oj, nu kommer det en svart jeep körandes sakta mot oss... men det ju en liten, överlycklig pojke vid ratten! Han vinkar till oss. Pappan sitter framåtlutad i baksätet.

REVIEW

Det var ryssarna som byggde swimmingpoolen på bergets hjassa under

okkupationen på 1980-talet. En storlagen pool av olympiska mått, en plattform för att kombinera atletiska ideal med politisk ideologi, på höga höjder, nära himlen. För att ingen skulle missa poängen byggde man också en enorm affischtavla för politiska slagord, som kunde läsas över stora delar av staden.

Senare gjorde talibanerna Bibi Mahro-berget till sitt militära örnbo. Det sägs att poolen var deras favoritkarkebuseringsplats. Och att de knuffade ned folk från hopptornet, ned i den tomma bassängen. Överlevde de, så var det Allahs vilja. Om inte, så var det också det gudomliga ödet. Det sägs så mycket. Det är svårt att veta vad som är sant.

PLAY

Två utbrända stridsvagnar. En bassäng som har varit tömd på vatten i ett par decennier. Den läcker. Fyra killar spelar volleyboll på bassängens botten. Några barn och en kvinna i röd burka står uppe i hopptornet. Ingen hoppar. Är hon en av alla dessa kvinnor som längtar efter ett ställe att simma på? I Kabul får endast män simma.

ett... hoppstorn!

Någon bryr sig om den här tomma bassängen. Någon har lagat kanterna med cement. Och alla de talibanska skotthålen – hundratals av dem – de är också igenfyllda med färsk cement, som läker alla sår. Medan den gigantiska, sovjetiska propagandatavlan visar ingenting annat än rost.

FAST FORWARD

Här uppe ser man hur stort Kabul är. Hur många bor det här nu? En del säger två, andra tre miljoner, vem vet. Men ett är säkert: urbaniseringen galopperar och stegrar sig. Det blir allt fler småhus som klättrar uppför bergsluttningarna. Där bor de fattiga. Avlopp saknas och oftast även vatten. Sällan har man elektricitet. Den räcker inte till för alla nya stadsbor. Det gör inte heller jobben.

Men nedanför berget, i Wazir Akbar Khan, byggs det palats med generatorer, höga murar med taggtråd, och här och var sandsäckar på balkongerna. Palatsen prålar som bröllopstårter med alla sina utsmyckningar. Somliga vill tydligen ha en enorm betongundulat på taket. Eller är det en påtänd örnen? Är det så här

det blir när man tvättar knarkpengar?

PLAY

En grupp afghanska konststudenter bär upp ett enormt, grönt tyg på Bibi Mahro. Barnen följer med, de som har berget som sin lekplats. Så sveper de in den rostiga propagandatavlan till ett grönt utropstecken. Det gröna symboliserar växtkraft åt den afghanska kulturen och vill ge hoppingivande inspiration till Kabuls befolkning. "Kabul spelar roll" heter projektet som leds av den puertoricanske konstnären Luis Berrios-Negron och som visades på årets konstbiennial i Berlin. Samhälle, kultur och människors utveckling sammanflätas.

STOP

Nu är vi tillbaka nere i det gula havet av solrosor. De ser så mänskliga ut där de står och hänger med huvudena, blomblad som gula hårgardiner för ansiktena. Eller om det är tvärtom? Som i dikten om människorna "som är förklädda solrosor, duvor eller stenar. / De är i verkligheten inga människor. / Det finns egentligen inga människor, / det finns bara örter, fåglar / och rullstensåsar."*

EJECT

Tiden går fort i Afghanistan. Det har varit ett färgstarkt år med många sprakande minnen. Vi får med oss något av den omtalade afghanska återhämtningsförmågan. Allt som inte dödar dig, det härdar dig. Eller hur det var Nietzsche uttryckte det? Lina fortsätter arbeta med regeringens nationella solidaritetsprogram, och att trotsa självmordsbombarna på Jalalabadvägen till och från Kabulkontoret. Johan flyttar hem till Stockholm. God jul och Gott nytt år! ■

* Dikt av Eva-Stina Byggmästar, ur "Den harhjärtade människan", Wahlström & Widstrand, 2001.

Johan Rahm och Lina von Seth är utvecklingsarbetare för SAK i Afghanistan. I november slutade Johan på SAK och går vidare. SAK tackar honom för tiden som varit och ett stort lycka till framöver. Särskilt tack från Afghanistan-nytt för många uppskattade rapporter. "Dina bidrag har verkligen lyft den innehållsrika kvalitén i tidningen – stort tack!" /MH

